

HET TEKEN KREEFT

EEN DER OUDSTE ZODIAKTEKENS

Het teken Kreeft is één van de Kardinale tekens van de dierenriem. Samen met Ram, Weegschaal en Steenbok mag het tot de belangrijkste tekens worden gerekend in de astrologie.

Tevens is dit teken een der oudste van de dierenriem. Reden genoeg om hier even stil bij te staan.

J. LIGTENEIGEN

Nog vóóordat de dierenriem (ook wel zodiak genoemd) haar bestaansrecht kreeg, bestonden er al de zogenaamde *constellaties*. Dit waren groepen sterren, die op één of andere manier bij elkaar hoorden. De oorsprong hiervoor zijn mythologische figuren, dieren of andere objecten.

Op gebruiksvorwerpen van de Soemeriërs (ca. 4000 v. Chr.) zijn tekeningen van constellaties teruggevonden, waaronder die van de Waterman, die het water van onsterfelijkheid uitgiet over de Aarde. Hiermee is Waterman wellicht de alleroudste constellatie.

Constellaties die zich dicht in de buurt van de schijnbare zonnebaan (ecliptica) bevonden, werden tot *zodiaktekens* benoemd. De zodiak werd in ca. 450 v. Chr. door de Babyloniërs in 12 gelijke delen verdeeld, waaruit onze huidige dierenriem bestaat: 12 delen met elk een exact gelijke lengte van 30 graden, tezamen 360 graden, gelijk aan een volledige cirkel.

De Egyptische farao Ramses II (1300 - 1256 v. Chr.) zou de *kardinale tekens* Ram, Kreeft, Weegschaal en Steenbok hebben vastgelegd. Dit waren in die tijd immers de tekens van de equinoxen en de zonnewendes. Er bestaat echter geen volledige zekerheid of de kardinale tekens inderdaad uit die tijd stammen.

Zoals u al weet, bestaat er dus een verschil tussen de *constellatie* Kreeft en het *dierenriemteken* Kreeft, waarvan met zekerheid vastgesteld kan worden dat de

constellatie het oudste van de twee is.

De constellatie Kreeft.

Het sterrenbeeld Kreeft (Cancer) ligt tussen de coördinaten Rechte Klimming $7^{\text{h}}53^{\text{m}}$ en $9^{\text{h}}19^{\text{m}}$ en Declinatie $+7^{\circ}$ en $+33^{\circ}$ Noord. Het is hierdoor een der kleinste sterrenbeelden, vanwege de geringe afstand in Rechte Klimming.

De coördinaten zijn vooral van belang voor de waarnemer, die dit sterrenbeeld en zijn sterren wil gaan waarnemen. De Zon staat in dit sterrenbeeld tussen 20 juli en 10 augustus. Het sterrenbeeld is het best waar te nemen in februari en maart, waar het rond 9 uur 's avonds in het Zuiden aan de hemel staat.

Merk het belangrijke verschil op tussen

de periode, waarin de Zon staat in het sterrenbeeld Kreeft en het dierenriemteken Kreeft. In het dierenriemteken verblijft de Zon gemiddeld tussen 21 juni en 22 juli.

Volgens enkele geschriften van Cicero (Romeins staatsman en groot politiek redenaar : 106 - 43 v. Chr.) werd dit sterrenbeeld "Nepa" genoemd en betekent een Egyptische scorpioen.

De Romeinse dichter Ovidius (43 v.Chr. - 17 n.Chr.) noemt hem "Octipes", wat achtvoetig betekent.

Naast enkele andere namen werd het sterrenbeeld in het oude Griekenland Kribbe en Kreeft genoemd.

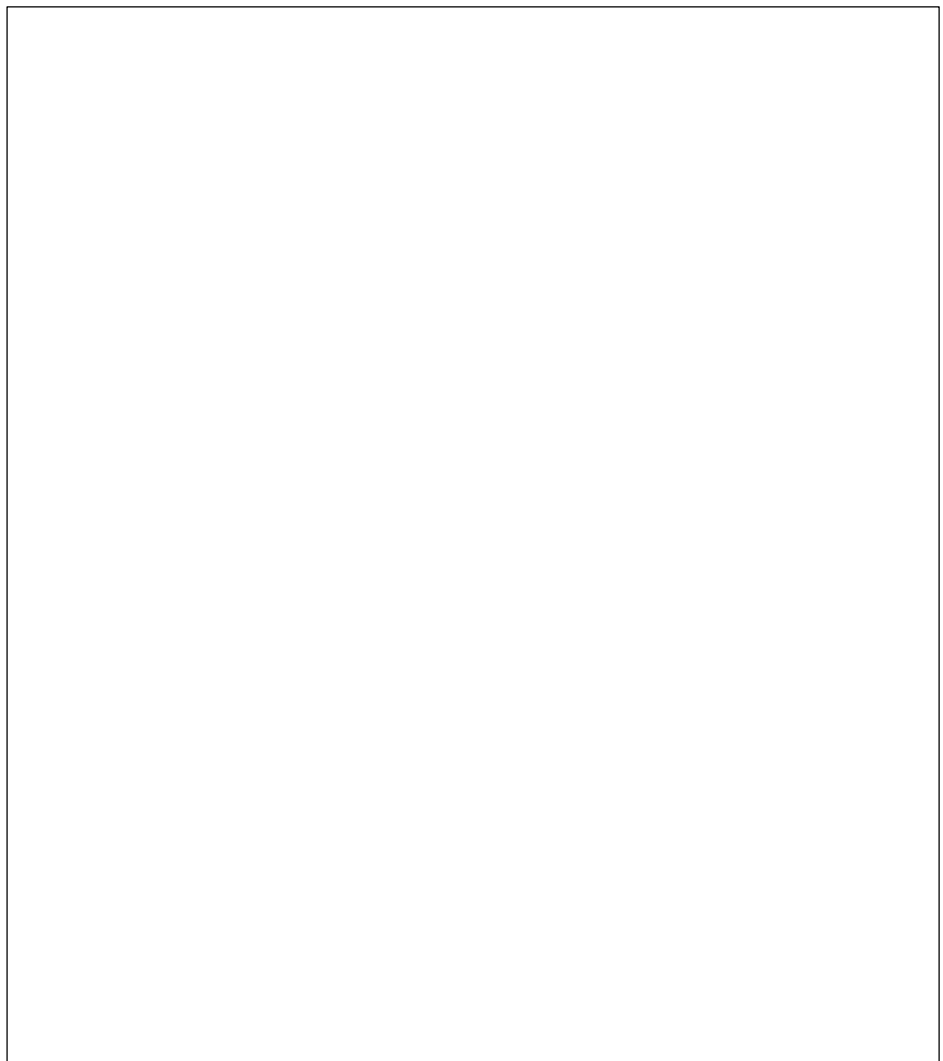
Arathos, een Grieks astronoom en dichter (315-245 v.Chr.) beschreef dit sterrenbeeld in zijn boek "Phenomena" als volgt:

"Ook is de Kribbe van betekenis: "

"Een nevel als schepping draagt zij"

"Naar het Noorden mee"

"Twee zwakke sterren zijn haar meegegeven"

"Zij staan niet al te ver van elkaar"
"Maar ook niet al te dicht, hoogstens
een el bedraagt hun afstand"
"Één kijkt er naar het Noorden"
"En één naar de Zuidenwind"
"Men noemt ze de ezels"
"En de Kribbe staat er tussenin"

Met de beide ezels worden de zwakke sterren γ (4,73 magnitude) en δ (4,17 magnitude) Cancri bedoeld, die ook nu nog in de astrologie worden gebruikt en beter bekend staan als North en South Asselus of ook wel Asselus Borealis resp. Asselus Australis.

De Kribbe is een open sterrenhoop en bevat ongeveer 300 sterren met een magnitude tussen 6 en 17, zéér licht-zwakke sterretjes dus. De Kribbe wordt ook wel aangeduid als M44, genoemd naar de indeling van Messier.

In de oude Arabische wereld kende men ook het sterrenbeeld Kreeft.

De helderste ster, α Cancri werd "Acubens" genoemd, wat "schaar" of "tang" betekent. Verder komt men hier de naam "Sertan" tegen dat het beste met "Kreeft" vertaald kan worden. Hiermee bedoelden de Arabieren zowel het gehele sterrenbeeld als de gelijknamige ster.

De Griekse Sagen over Heracles.

Over Heracles, door de Romeinen ook wel Hercules genoemd, bestaan er meerdere verhalen, sagen. De Griekse dichter Sophocles (496-405 v.Chr.) schreef erover in zijn "Trachiniae" en de Griek Euripides (480-406 v.Chr.) in zijn "Heracles". Ook de Griek Apollodorus heeft de mythen en sagen verzameld in meerdere werken.

Toen Amphitryon, de echtgenoot van Alcmene op krijgstoet was in zijn strijd tegen de Taphiërs, werd Alcmene door de God der Goden Zeus benaderd en hij verwekte bij haar een kind, Hercules. Zeus schepte hierover in de openbaarheid op. Hera, de echtgenote van Zeus was hierover woedend en zwoor wraak tegen deze openlijke ontrouw.

Hera kon Heracles' geboorte niet verhinderen, maar toen hij was geboren stuurde ze twee slangen op hem af. Hij greep ze met zijn handen, waaruit geen ontsnappen mogelijk was en kneep het

leven uit de slangen. Amphitryon, inmiddels teruggekomen van zijn krijgstocht was enorm trots op "zijn" zoon, waarvan hij niet wist dat deze door Zeus was verwekt.

Later probeerde Hera nog een keer wraak te nemen op Heracles. Ze wist hem in een vlaag van waanzin te brengen, waarin hij zijn vrouw Megara en zijn 3 kinderen ombracht.

Na deze daad verliet hij Thebe en ging naar Delphi, waar hij bij orakelen om raad vroeg. Daar kreeg hij voor het eerst zijn naam Heracles te horen.

Hem werd geadviseerd 12 jaar voor de koning van Mycene, Eurystheus te werken. Eurystheus droeg hem op twaalf bovenmenselijke werken, 'athloi' te verrichten. Het Griekse woord 'Athloi' betekent strijden voor een beloning. Zo weet u ook meteen, waar het woord 'atleet' vandaan komt.....zijn onze sporthelden toch nog allemaal kleine Heraclessen!

Een van die 12 bovenmenselijke opgaven was om een negenkoppige waterslang (het sterrenbeeld Hydra is hiernaar genoemd) te bevechten. Elke keer als Heracles een kop afsloeg, groeide er weer twee nieuwe aan. Zijn opgave werd nog bemoeilijkt, doordat Hera een reusachtige krab op hem afstuurde, die hem pijnlijk in zijn hiel beet. Heracles verpulverde de krab met één grote trap. De ontelbare restanten zouden de open sterrenhoop Praesaepe voorstellen. Hierna rekende Heracles af met de negenkoppige slang.

Uit dankbaarheid voor de beet plaatste Hera de krab voor eeuwig aan de hemel en dit nu het sterrenbeeld Kreeft geworden.

De Kreeftskeerkring.

Als u een atlas openslaat en bijvoorbeeld kijkt naar de kaart van Egypte, dan ziet u over het Nassermeer een lijn lopen. Deze parallel-lijn heet de *Kreeftskeerkring* en ligt op 23°27' Noorderbreedte. Deze benaming stamt uit de tijd dat de Zon op Aarde zijn hoogste stand aan de hemel bereikte. Dit gebeurde zo'n 2000 jaar geleden toen de Zon het *sterrenbeeld* Kreeft introk. Inmiddels is door de precessie van de aardas dit verschijnsel naar het *sterrenbeeld* Tweelingen verschoven. U merkt het al, ik spreek nog steeds over het *sterrenbeeld* Kreeft en Tweelingen.

Zou u precies op deze Kreeftskeerkring staan, dan zou op slechts één dag van het jaar (rond 21 juni) de Zon loodrecht boven uw hoofd staan. Op alle andere dagen staat hij al weer lager Naarmate u dichter naar de evenaar gaat, zijn er meer dagen, waarop de Zon pal boven uw hoofd staat.

Gaat u echter noordelijker, dus boven de Kreeftskeerkring, dan is er geen enkele dag, waarop de Zon pal boven uw hoofd staat.

De Steenbokskeerkring.

Iets soortgelijks is er voor de zuidelijke breedtegraden. Eenzelfde parallelcirkel ligt er op 23°27' Zuiderbreedte.

Rond 22 december verschijnt daar de Zon pal boven het hoofd. Op alle andere dagen gebeurt dan niet meer. Zou u zuidelijker reizen dan de Steenbokskeerkring, dan is er geen enkele dag meer, dat de Zon pal boven uw hoofd staat.

Tussen de twee keerkringen in, het tropische gebied, zijn er steeds meer dagen, waarop de Zon precies in het Zenit staat. Precies op de evenaar gebeurt dit elke dag.

Sterrebeelden vs. dierenriemtekens.

In de astrologie werken wij niet met de sterrenbeelden, maar met de *dierenriemtekens*, die door de Babyloniërs in precies 12 gelijke delen van 30 graden werden verdeeld. Het teken Ram begint ALTIJD bij nul graden. Dit startpunt is het begin van de zodiak en heet ook wel de lente-equinox. Na de Ram komt bij 30 graden het teken Stier en zo voort tot het teken Vissen, dat op 330 graden begint. Als de Zon het teken Vissen heeft doorlopen, is de cirkel (360 graden) rond en begint alles weer opnieuw.

Dit, voor de astrologische leer, EEWIG-DURENDE proces is onafhankelijk van de zogenaamde precessie van de aardas. De Zon doet zijn intrede ALTIJD in het astrologische teken Kreeft, als de lengte van de Zon op de ecliptica 90 graden is. In een efemeride van een bepaald jaar kunt u dan zelf de dag bepalen waarop dit gebeurt. Ook heeft de Zon op deze positie de grootste noordelijke declinatie en die bedraagt ongeveer 23°26'. Dit is dan weer afhankelijk van de helling van de ecliptica op dat moment. Meer

hierover kunt u lezen in deel-2 van de serie Astrologische Astronomie, elders in dit blad.

De Vaste Sterren.

De sterren die tot het sterrenbeeld Kreeft behoorden, worden aangeduid met een Griekse letter, gevolgd door de naam Cancri, afgeleid van Cancer, de Engelse benaming van Kreeft. Deze indeling is in 1603 door de Duitse astronoom Johann Bayer ingevoerd.

De helderste ster wordt altijd aangeduid door alfa (α), gevolgd door de minder heldere sterren beta (β), gamma (γ), delta (δ), epsilon (ϵ), enzovoort.

Zo heet de ster "Acubens" α -Cancri. North Asselus heet γ -Cancri, South Asselus heet δ -Cancri. De ster β -Cancri heb ik niet kunnen terugvinden.

Omdat deze sterren gekoppeld zijn aan het sterrenbeeld Kreeft en NIET aan het dierenriemteken, zijn zij door de precessie van de aardas een stuk opgeschoven en zijn qua lengte op de ecliptica in het dierenriemteken Leeuw terecht gekomen. Zodoende hebben deze sterren voor de astrologische leer in Kreeft geen effect. In de astrologie kijken we zuiver naar de lengte op de ecliptica, gelegen

U ziet dan dat ze allemaal zijn opgeschoven met zo'n 12 tot 18 boogminuten. Dit is erg belangrijk om in de gaten te houden als u zelf een horoskoop berekent!

De invloed van de vaste sterren is onmiskenbaar en al vele malen uitgebreid beschreven in de voorgaande nummers van Sagittarius. In de zeer vele horoskoopbesprekingen worden deze sterren vaak genoemd. Staan ze binnen 1 graad conjunct met een der planeten of belangrijke punten van de horoskoop, dan dient u ze mee te nemen als belangrijke invloed.

Welke eigenschappen deze vaste sterren hebben, is beschreven door Ptolemaeus in zijn Tetrabiblos, waarvan de vertaling in Sagittarius is gepubliceerd. Dit boekwerk is ook los te bestellen. De uitwerking is ook beschreven in het zeer goede boek "*The fixed Stars and Constellations in Astrology*" van Vivian Robson.

De naamgeving Vaste Sterren is ontstaan door het feit dat ze zo ongelooflijk ver weg staan. Hun eigen bewegingsnelheid valt door hun verre afstand nauwelijks op en dat is de reden, waarom men in de oudheid veronder-

planeten en belangrijke punten in de horoskoop, dus wanneer er tevens een parallelspect met deze sterren loopt. Ik heb hier zelf geen ervaring mee. Het loont wellicht de moeite om hier eens een onderzoek naar te doen.

Merk op in deze tabel dat de sterren Sirius en Canopus een zuidelijke declinatie hebben, terwijl het teken Kreeft juist de grootste noordelijke declinatie kent. Hoe kan dit?

Welnu, elke ster heeft behalve zijn lengte langs de ecliptica ook een breedte. En voor deze twee sterren is de breedte heel erg zuidelijk.

Lengte en breedte worden via formules omgezet in Rechte Klimming en Declinatie en daarom is het resultaat voor deze twee sterren een zuidelijke declinatie.

De meest bekende 110 vaste sterren, die zijn opgenomen in het boek van Robson komen uit de 48 constellaties, die sinds de oudheid bekend zijn. Van die 48 constellaties zijn er slechts 12 zodiakaal, t.w. de sterrenbeelden, die dezelfde naam hebben als de dierenriemtekens.

Dan blijven er nog 36 constellaties over en deze zijn onderverdeeld in 21 noordelijke- en 15 zuidelijke constellaties. Deze laatste 2 groepen liggen niet meer in de buurt van de zodiak, maar vaak ver noordelijk en zuidelijk.

Nog een leuke anekdote tot slot.

Er zijn in het verleden wel eens lieden geweest die geprobeerd hebben om het universum te ontdoen van mythologische namen. Julius Schiller was een van hen. Hij probeerde in plaats daarvan bijbelse motieven te introduceren. Zo zou het sterrenbeeld Kreeft de heilige Johannes moeten worden. De Kribbe (sterrenhoop Praesaepe) bestond reeds, maar de twee genoemde ezels (γ en δ -Cancri) moesten dan plaats maken voor paard en ezel, die zich rond de Kribbe van Jezus schaarden. Deze poging is nooit gelukt. De grote 'ezel' heeft zich lelijk vergist in de standvastigheid van één der oudste tekens van de zodiak.

Literatuur:

- i. Morford, Mark P.O. & Lenardon, Robert, J., "Classical Mythology" 4e editie 1991;

Naam Ster	Invloed		Lengte	Declinatie
TEJAT	(MERC	- VENUS)	03.26.08	22.30.40 N
DIRAH	(MERC	- VENUS)	05.18.03	22.31.05 N
ALHENA	(MERC	- VENUS)	09.06.17	16.24.15 N
SIRIUS	(JUP	- MARS)	14.04.47	16.42.44 Z
CANOPUS	(SAT	- JUP)	14.52.03	52.41.37 Z
WASAT	(SAT)		18.30.59	21.59.11 N
PROPUS	(MERC	- VENUS)	18.57.26	27.48.10 N
CASTOR	(MERC)		20.14.21	31.53.40 N
POLLUX	(MARS)		23.13.06	28.01.47 N
PROCYON	(MERC	- MARS)	25.47.06	05.13.44 N

tussen 90 en 120 graden, precies zoals we ook bij de Zon hebben gedaan.

Om dus de actuele vaste sterren voor het teken Kreeft te beschouwen, moeten we kijken welke sterren tussen 90 en 120 graden liggen.

Voor het jaar 2000 zijn deze berekeningen voor u uitgevoerd en ik kom tot de volgende resultaten :

Vergelijkt u deze standen eens met de opgave, die in het tekenbeschrijving Kreeft werd gedaan van Sagittarius 1985 nr.4.

stelde dat de sterren vast in de hemel stonden. Echter hun eigen beweging in het universum is vastgesteld en deze eigen snelheid is verwerkt in de totale snelheid, die elke ster heeft. In het reeds genoemde boek van Robson zijn deze snelheden netjes getabuleerd.

Ook vermeldt het boek de declinaties van deze sterren en het is daarom best leerzaam om eens te kijken of de invloed van een Vaste ster groter is, wanneer ook zijn declinatie dicht in de buurt komt van de declinatie van de

- ii. **Von Linden**, Suzanne & **Klare**, G.,
"Sterne und Weltraum", 4, 1990;
- iii. **Robson**, V., "The Fixed Stars and
Constellations in Astrology", 4e edi-
tie, 1969;
- iv. **Gieles**, J.B., "Het teken Kreeft",
Sagittarius, 4, 1985.